

پرسون گزارش می‌دهد:

چرا مردم به کرونا توجه نمی‌کنند؟

باید در نظر داشت کاهش اعتماد بخشی از مردم به خبرهای رسمی و تریبون‌های مسئولان به ویژه طی چندماه گذشته یکی از بسترهای عدم توجه به هشدارها می‌باشد.

به گزارش پرسون، اواخر سال ۲۰۱۹ میلادی بود که برای اولین بار وجود ویروسی جدید در چین تأیید شد خبری که دنیا را تکان داد، ویروس مرگ‌باری که به تدریج داشت در دنیا گسترش پیدا می‌کرد. بعد از مدتی این ویروس که بعدها آن را کرونا ویروس نام نهادند اکثر کشورها را درگیر کرد و تمام جوانب زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داد. کرونا باعث بیماری بسیاری از مردم شد و می‌توان گفت تنها سلامت مردم را تهدید نکرد بلکه بر وضعیت اقتصادی و معیشتی جوامع نیز تأثیر گذاشت.

نزدیک به یک سال از همه گیری جهانی این ویروس می‌گذرد همچنان بسیار از کشورها از جمله ایران درگیر این بیماری هستند و برای قطع زنجیره انتقال این ویروس تلاش می‌کنند اما چطور می‌شود این کار را انجام داد؟ اگرچه که نقش دولت‌ها برای کنترل این همه‌گیر مهم و حائز اهمیت است اما بخش بسیار مهم آن نیز وظیفه ما شهروندان است تا با داشتن مسئولیت اجتماعی به قطع این زنجیره کمک کنیم.

مسئولیت اجتماعی چیست؟

از نظر اجتماعی مسئول بودن یعنی آدمها و سازمان‌ها می‌بایست با اخلاق و با حساسیت نسبت به مسائل اجتماعی، فرهنگی و محیطی رفتار کنند. تلاش برای برقراری مسئولیت اجتماعی، به افراد، سازمان‌ها و دولت کمک می‌کند تأثیری مثبت بر پیشرفت، کار و جامعه داشته باشند. مسئولیت اجتماعی فردی برای دستیابی به مسئولیت اجتماعی گروهی

مسئولیت اجتماعی فردی درمقایسه با مسئولیت اجتماعی گروهی مفهومی جدید است اما قدمتی برابر با قانون طلایی "با دیگران طوری رفتار کن که دوست دارید با شما رفتار شود" دارد. مسئولیت اجتماعی فردی با ایجاد یک موضع فعال نسبت به تأثیرگذاری مثبت بر دیگران و محیط بیرون از دایره خود بسط می‌یابد. مسئولیت اجتماعی فردی اساس مسئولیت اجتماعی گروهی است زیرا یک اجتماع از افراد تشکیل شده است و درنتیجه فرهنگ مسئولیت اجتماعی را مشخص می‌کند. این رابطه آمیخته بین مسئولیت اجتماعی گروهی و مسئولیت اجتماعی فردی است. افراد از نظر اجتماعی مسئولیت‌پذیرتر شده و در واکنش به این اجتماع‌ها باید برای برآوردن نیازهای افراد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیشتری پیدا کنند. مسئولیت اجتماعی فردی را اینطور تعریف می‌شود:

«مسئولیت اجتماعی فردی شامل شرکت هر فرد در اجتماعی که در آن زندگی می‌کند می‌باشد که می‌توان آن را به علاقه‌مندی از اتفاقاتی که در جامعه می‌افتد و شرکت فعال برای حل برخی از مشکلات محلی تعریف کرد. هر جامعه زندگی خود را دارد که همیشه در حال تغییر است. و هر کدام از ما می‌توانیم به طرق مختلف در این تغییر شرکت داشته باشیم، مثلاً با شرکت در تمیز کردن خیابانی که در آن زندگی می‌کنیم، با شرکت در برگزاری مراسم‌ها. مسئولیت اجتماعی فردی را می‌توان با کارهای خیریه برای مشکلات و مسائل مهم اجتماعی، فرهنگی و محیطی تعریف کرد. بخشش و کار خیر راه‌های مختلفی دارد، مثل بخشیدن کالاهای مختلف یا از طریق واریزهای نقدی.»

قانون حکمرانی در نظام‌های سیاسی مبتنی بر مردم سالاری، همانگونه که مسئولیت‌هایی را بر عهده دولت نهاد، تکالیفی را هم متوجه شهروندان و ملت کرده است. اگر حکومت یا دولت در برابر آحاد مردم یک کشور مسئول است، هر شهروند نیز در برابر دیگر شهروندان مسئولیتی مشابه دارد. هرگونه رفتار یا عملی که موجب تهدید سلامت روحی و روانی دیگر شهروندان شود به نوعی فرار از این مسئولیت اجتماعی بوده و نیازمند برخورد است. عمل به این مسئولیت اجتماعی به ویژه در برهه‌های بحرانی بیش از دیگر زمان دیگری ضرورت اجرا و عمل می‌یابد و شیوع بیماری کووید ۱۹ در جهان و ایران هم به طور دقیق همان برهه بحرانی مورد اشاره است. این روزها دولت بارها و بارها از مردم می‌خواهد که در خانه بمانند تا چرخه ویروس کرونا قطع شود. از مردم خواسته می‌شود جز در موارد بسیار ضروری از خانه خارج نشوند و در مکان‌های عمومی حداکثر بهداشت را رعایت کنند. اما شواهد نشان می‌دهد گروه‌هایی از مردم به این درخواست‌ها و هشدارها توجه نمی‌کنند.

چرا مردم توجه نمی‌کنند؟

از همان روزهای آغازین این بحران رسانه‌های رسمی، شبکه‌های مجازی، مسئولان و ارگان‌های مختلف درباره ضرورت رعایت نکات بهداشتی و پرهیز از حضور در تجمعات و مکان‌های پر ازدحام و ماندن در خانه بارها و بارها هشدار داده و می‌دهند. در این میان اما گویی گوش عده‌ای از مردم به این هشدارها شنوا نیست. ناآگاهی، اجبار، بی‌توجهی یا عدم آشنایی با ابعاد بحران یا کم اهمیت انگاشتن این ابعاد، بی‌اعتمادی به خبرها و هشدارها و در نهایت تصور همیشگی که مرگ و بحران برای همسایه است، می‌تواند از دلایلی باشد که این هشدارها را در نظر مردم بی‌اهمیت نشان دهد. بخشی از این نشیندن‌ها ناآگاهانه، بخشی از روی اجبار و ناچاری و بخشی هم اگر نگوییم عامدانه و آگاهانه اما ریشه در برخی باورهای عجیب ایرانیان دارند.

گروه نخست نادیده انگاران هشدارها یعنی ناآگاهان را می‌توان با آگاه سازی و تکرار خطرات و نحوه برخورد با آن آگاه و کنترل کرد. صدا و سیما و رسانه‌های رسمی در کنار مسئولان می‌توانند نقش به سزایی در این زمینه داشته باشند. بخش دیگری از افرادی که علیرغم هشدارها و خطرات مجبور به حضور در تجمعات یا خارج شدن از خانه می‌شوند قشر آسیب پذیر از نظر اقتصادی هستند. قشری که باید نیازهای روزمره خود را از همین تجمعات به

دست بیاورند.

برای خانه ماندن این گروه هم دولت بسته‌های معیشتی یا یارانه‌های کمکی تدارک دیده است. بخش دیگری از افراد جامعه که به این هشدارها بی‌توجهی نشان می‌دهند به لحاظ شخصیتی این گونه هستند این گروه از راحتی و آسایش خود حتی به بهای جان دیگران صرف نظر نمی‌کنند، ابعاد هر بحرانی را به هر شکل ممکن می‌کاهند و هشدارها در این زمینه را بزرگنمایی می‌دانند و حتی رعایت کنندگان هشدارها را هم مورد تمسخر قرار می‌دهند.

برای مقابله با این دسته از افراد می‌توان از هشدارهای شدیدتر و قهرآمیزتر بهره برد. گروه دیگری هم همیشه بر این باورند که رویدادهای تلخ و بیماری‌ها برای آن‌ها اتفاق نمی‌افتد و مشکلات دیگرانی که همیشه با این اتفاقات تلخ روبرو می‌شوند ارتباطی با آن‌ها ندارد. این گروه گرچه نیازمند فرهنگ سازی و تغییر باورهای خود هستند و این امر زمان‌بر خواهد بود اما اعلام این هشدارها از زبان برخی افراد مورد قبول این دسته می‌تواند در کوتاه مدت نتیجه بخش باشد. کاهش اعتماد بخشی از مردم به خبرهای رسمی و تربیون‌های مسئولان به ویژه طی چندماه گذشته هم می‌تواند یکی از بسترهای عدم توجه به هشدارها باشد.

در آخر باید به این نکته اشاره کرد که تقویت مسئولیت پذیری اجتماعی نیازمند فرهنگ‌سازی و الگوسازی برای افراد جامعه است اما در این شرایط بیشتر از هر زمان دیگر جامعه نیازمند همراهی مردم است تا با رعایت نکات بهداشتی و دستورالعمل‌های مسئولان مبنی بر پرهیز از سفر غیر ضروری و تجمع و گردهمایی‌های نا لازم بتوانیم از این بحران با کمک یکدیگر عبور کنیم.

هر شهروند به سهم خود میتواند در حل این بحران سهمیم باشد تنها به شرط آنکه این نکته را بداند که رعایت نکردن این قوانین می‌تواند منجر به مرگ شهروندی دیگر شود.